

Debreceni Ítéltábla

Mf.I.50.031/2022/6. szám

A Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság a dr. Soós Nimród ügyvéd (cím1) által képviselt Felperes (cím2.) felperesnek az Ózdi 1. sz. Ügyvédi Iroda (cím3, eljáró ügyvéd: dr. Mustos Lajos) által képviselt Alperes (cím4) alperes ellen sérelemdíj megfizetése iránt indított perében – mely perbe az alperes pernyertességének előmozdítása érdekében a Pozderka Ügyvédi Iroda (cím5, eljáró ügyvéd: képviselő1) által képviselt Alperesi beavatkozó (cím6) beavatkozott – a Miskolci Törvényszék 2.M.70.399/2020/49. számú ítélete ellen az alperes részéről 50., míg a beavatkozó részéről 52. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét megváltoztatja és az alperes által a felperesnek fizetendő sérelemdíj összegét 3 000 000 (hárommillió) forintra, az államnak fizetendő állam által előlegezett költség összegét 104 048 (száznégyezer-negyvennyolc) forintra, az eljárási illeték összegét pedig 180 000 (száznolcvanezer) forintra leszállítja; az állam terhén maradó állam által előlegezett költség összegét 242 777 (kétszáznegyvenkétezer-hétszázhetvenhét) forintban, az eljárási illeték összegét 420 000 (négy százhuszezer) forintban állapítja meg; mellőzi az alperes perköltség megfizetésére kötelezését és kötelezi a felperest, hogy fizessen meg tizenöt napon belül az alperesnek 200 000 (kétszáz ezer) forint, a beavatkozónak 444 500 (négy száznegyvennégyezer-ötszáz) forint perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg tizenöt napon belül az alperesnek 100 000 (száz ezer) forint, a beavatkozónak 127 000 (százhuszonhétezer) forint fellebbezési eljárási költséget.

Megállapítja, hogy a meg nem fizetett 320 000 (három százhuszezer) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú ítéletben megállapított tényállás lényege szerint a CNC esztergályos végzettségű felperes 2018. március 5-től állt munkaviszonyban az alperessel lakatos munkakörben, munkavégzési helye az alperes németországi telephelyén ((németországi cím)) volt.

[2] A felperest németországi csoportvezetője, tanú5 oktatta ki szóban a ... márkájú lemezhajlító géppel történő munkavégzés alapvető szabályaira és e körben elmondta neki, hogy amikor zárnak össze a gép szorítópofái, soha nem szabad azok közé benyúlni, továbbá, hogy ha végzett a lemez beillesztésével, akkor ahhoz, hogy a kezelő indíthassa a gépet, mindig mondaniuk kell, hogy „jó” vagy „rendben”, tehát vissza kell jelezniük egymásnak.

[3] A felperes és tanú5 2018. április 16-án is egy ... márkájú, az alperes tulajdonát képező lemezhajlító géppel dolgozott akként, hogy tanú5 kezelte a gépet, a felperes pedig segédkezett neki az ablakpárkányhoz szükséges lemezek pontos beillesztésében. Az aznapi munkafolyamat során több, kb. 2,4 méter hosszúságú lemezt már meghajlítottak, ezen alkalmakkor a felperes és tanú5 mondták is egymásnak a gép beindítása előtt, hogy „jó, mehet”, azaz tanú5 minden esetben meggyőződött arról, hogy indíthatja-e a gépet, azaz a felperes már beillesztette a lemezt a helyére.

[4] Egy újabb lemez hajlítása során azonban tanú5 anélkül indította el a gépet a felperesnek háttal állva, hogy meggyőződött volna az illesztés befejezéséről, tehát a gép beindítása előtt nem nézett rá a felperesre és nem is várta meg a válasz-viszontválasz elhangzását. A felperes viszont ekkor még igazította a túlesúszott lemezt, emiatt a bal kézfeje a szorítópofák között volt, a gép az elindítását követően így a felperes bal kezének három ujját összepréselte (perbeli baleset).

[5] A felperes a bal kéz III. (középső) ujjá végpercének minimális, ezen kívül a IV. (gyűrűs-) és V. (kis-) ujj teljes végperce és a középperc egy részének csonkolódásával járó sérülését szenvedte el, kilenc napig volt kórházban Németországban. A balesetet követően magába zuhant, nem érezte magát teljes értékű embernek, a már kitűzött esküvőjét sem akarta megtartani. A baleset után sokszor rémálmai voltak, amelyek már egyre ritkábbak. Sérült kezét szégyelli, dugdossa. Hideg időben gyakran úgy érzi, hogy az ujjai fáznak, illetve mintha azokat tűvel szurkálnák. Anyagmozgatást nem nagyon tud végezni, mert nem tud rendesen fogni a bal kezével, a bal kezéből a csavar is kiesik. A korábban rendszeresen konditerembe járó felperes a sportolást abbahagyta, mivel nem tudja a súlyokat rendesen megfogni.

[6] A jobbkezes felperes sérülése maradandó egészségkárosodásnak (maradandó fogyatékoságnak) felel meg, melynek következtében 5 % baleseti eredetű össz-szervezeti szervi egészségkárosodás alakult ki. A sérülések 5 hónap alatt gyógyultak. A sérülések következtében súlyos egészségromlás nem állapítható meg. A fantomfájdalmak fokozatos enyhülése, majd megszűnése várható az idő előrehaladtával. A baleseti sérülések utáni állapot kialakult, végleges, a fogóképesség, a fogóerő sem fog érdemben változni. A bal kéz

fogóereje, fogóképessége minimális mértékben csökkent. A kismértékű működésbeli elmaradás az ujjak csonkolódásának tényére vezethető vissza. A felperes a nem domináns bal kéz teljes fogóerejét, fogóképességét, szorítóerejét, a kéz finom, precíziós működését, mozgását, mindkét kéz együttes tevékenységét, a kezek együttes fogását igénylő munkák végzésében kis mértékben korlátozott. Teljes alkalmatlanság egyik munkakör esetében sem állapítható meg. A sérülések utáni állapotában a bal felső végtag, kéz egyoldalú erőteljes megterhelésével, teljes fogó-, szorítóerővel járó munka, tevékenység végzésében időszakosan segítségre szorul, ezen segítséggel a lakatosi munkakör ellátására képes. Sérülés utáni állapota laikus egyénekben visszatetsző érzést kiváltó, torzító állapotnak megfelel, ezért kistípusú esztétikai károsodás véleményezhető. A baleset következtében pszichés károsodás, megbetegedés nem alakult ki, de hátrányos pszichés állapot igen, mely befolyásolja a felperest az önálló munkavégzésben, a mindennapi életben, emberi, családi kapcsolataiban. pszichiátriai, pszichológiai kezelést a balesetet követően nem vett igénybe. Pszichoterápiás kezelés jöhetett volna szóba, kb. 1,5-2 évre lett volna szükség ahhoz, hogy baleseti eredetű megváltozott pszichés állapota rendeződjön. A balesetet követően fennállt esetleges szorongásos, depressziós tünetek, a pszicho trauma feldolgozása megtörtént. A felperes a sérülések utáni állapotában a bal felső végtag, kéz egyoldalú erőteljes megterhelésével, teljes fogó-, szorítóerővel nem járó szabadidős tevékenység végzésére alkalmas. Sérülés utáni állapota egyéni életét, társadalmi életbe való beilleszkedését véglegesen, enyhén fokban megnehezíti.

[7] A 2018. május 17-én felvett és az alperes által is aláírt munkabaleseti jegyzőkönyv szerint az volt a balesetet kiváltó esemény, hogy figyelmeztetés nélkül elindították a gépet. A balesethez vezető ok pedig az volt, hogy a gép kezelője nem győződött meg arról, hogy a segítő befejezte a tevékenységét, figyelmeztetés nélkül, háttal állva elindította a gépet.

[8] Az alperes üzemorvosa a 2018. szeptember 17-én kelt elsőfokú munkaköri alkalmassági véleményben a felperest a lakatos munkakör ellátásra alkalmasnak minősítette. A felperes azonban még aznap írásban bejelentette az alperesnek, hogy szeretné benyújtani a felmondási kérelmét egy számára könnyebben elvégezhető munka miatt. Az alperes felajánlotta a felperesnek más munka lehetőségét, de a felperes azt nem fogadta el, így a felek a munkaviszonyukat 2018. szeptember 17-én közös megegyezéssel megszüntették. A felperes 2019 novembere óta egyéni vállalkozóként dolgozik, szárazépítéssel foglalkozik.

[9] A felperes a már a keresetindítást megelőzően a beavatkozó által letétbe helyezett 300 000 forint per alatti elfogadása miatt módosított (leszállított) keresetében 9 700 000 forint sérelemdíj, valamint perköltsége megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[10] Felperes állítása szerint a baleset alperes munkavállalója, tanús csoportvezető magatartása miatt következett be azzal, hogy a lemezhajlító gép beindítása előtt nem győződött meg arról, hogy befejezte-e a lemez beillesztését, neki háttal állva beindította azt. Emiatt szenvedte el sérüléseit, kellett amputálni több ujjpercét. A nem vagyoni sérelem vonatkozásában hivatkozott arra, hogy baleset nagyon megviselte, sokkolta, rémálmai voltak,

az esküvőjét sem akarta megtartani. A baleset óta úgy érzi, hogy nem teljes értékű ember, sokszor rossz a közérzete, sokszor kilátástalannak érzi a helyzetét. Jelenleg már a rémálmai csökkentek, illetve esküvője megtartásra került, de az azóta született gyermeke előtt szégyelli a sérült kezét, azt mások előtt is dugdossa. A sérült bal keze rendszeresen fáj, főleg hidegben és fantomfájdalmai is vannak. Sokszor remeg a sérült keze, azzal nem tud megfelelően fogni. Olyan munkákat nem tud elvégezni, amiben biztosan kell fogni nagyobb dolgokat, valamint a kisebb csavarokat sem tudja megtartani a sérült kezében. A baleset után az élete megváltozott, nem tud teljes életet élni, a baleset miatt veszélybe került a megélhetése. Állította, hogy a szakmájában, CNC forgácsolóként nem tud elhelyezkedni, de lakatos munkát sem mer végezni, mert nem tud biztonságosan megfogni egy nagyobb munkadarabot. A gyermeke részére az anyagi biztonságot megteremteni is sokkal nehezebb a baleset óta. Hivatkozott arra is, hogy a baleset után kb. 1,5 hónapig nyugtatót szedett, de pszichológus, pszichiáter segítségét nem kérte, a felesége támogatta.

[11] Az alperes és a beavatkozó elsődlegesen a kereset elutasítását, másodlagosan a sérelemdíj összegének alacsonyabb összegben megállapítását és a felperes perköltségben marasztalását kérték.

[12] Az alperes és a beavatkozó elismerte, hogy a csoportvezető hibázott, a balesetet az okozta, hogy a csoportvezető megszegte a gép használati utasításában foglaltakat. Kiemelték azonban, hogy felperesnek az együttműködési kötelezettségére figyelemmel jeleznie kellett volna a gépkezelőnek, hogy még igazgatja a lemezt, ez felperestől elvárható lett volna. Véleményük szerint ennek elmulasztása megalapozza a kármegosztást. Kérték, hogy a bíróság a felperes által kért összegnél lényegesen alacsonyabb összegben állapítsa meg a sérelemdíj összegét. A felperes által kért összeget eltúlzottnak tartották, mivel a felperesnél nem alakult ki komolyabb egészségkárosodás sem pszichésen, sem testileg. A sérelemdíj összege megállapításánál kérték figyelembe venni azt, hogy ha valaki veszélyben érzi a megélhetését nem kezdeményezi munkaviszonyának megszüntetését annak ellenére, hogy a munkáltatója kész volt továbbra is foglalkoztatni. Lényegesnek tartották, hogy felperes jobb kezes, a baleset pedig a bal kezét érte, így a munkavégzésben felperest a baleset nem akadályozza.

[13] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg tizenöt napon belül a felperesnek 7 000 000 forint sérelemdíjat, valamint 200 000 forint perköltséget, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az alperest 242 777 forint állam által előlegezett költség és 420 000 forint eljárási illeték állam javára történő megfizetésére és megállapította, hogy a további 104 048 forint állam által előlegezett költség és 180 000 forint eljárási illeték az állam terhére marad.

[14] A törvényszék az ítélet – fellebbezési eljárásban jelentőséggel bíró – jogi indokolásában a munka törvénykönyvről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 9. § (1) bekezdésére, az Mt. 167. § (2) bekezdésére és a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) személyiségi jogokkal kapcsolatos lényegi szabályaira utalással rögzítette, hogy vétkes magatartás hiányában nem állapítható meg a felperes közrehatása a perbeli

baleset bekövetkezésében, mert a gép beindítását megelőzően – az szóbeli oktatásnak és az napi korábbi gyakorlatnak is megfelelően legalább válasz-viszontválasz formájában – a csoportvezetőnek kellett volna meggyőződnie arról, hogy a felperes végzett-e a lemez beillesztésével. Ezen túlmenően az elsőfokú bíróság a sérelemdíj mértéke vonatkozásában mérlegelte a Ptk. 2:52. § (3) bekezdésében írtakat és összességében azt állapította meg, hogy az ítélelhozatalkori értékviszonyok mellett a 300 000 forinton felül további 7 000 000 forint az elszenvedett sérelmekkel arányban álló összeg.

[15] Az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását és a sérelemdíj címén történt marasztalása összegének 3 000 000 forintra leszállítását, valamint a felperes első-és másodfokú perköltségben marasztalását kérte. Álláspontja szerint az elszenvedett sérelmekhez képest a törvényszék által a felperesnek megítélt sérelemdíj összege erősen eltúlzott főleg úgy, hogy gyakorlatilag azonos időpontban az elsőfokú bíróság egy másik ügyben a fél karját elvesztő munkavállalónak 10 000 000 forint sérelemdíjat állapított meg.

[16] A beavatkozó fellebbezésében szintén az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását és a sérelemdíj összegének 3 000 000 forintra leszállítását, valamint a felperes első-és másodfokú perköltségben marasztalását kérte. Ugyancsak eltúlzottnak minősítette a törvényszék által megítélt 7 000 000 forintot az alperes mellett arra is hivatkozással, hogy a felperes közrehatása megállapítható, mert „felróhatóan járt el, mikor a baleset bekövetkezésekor nem győződött meg arról, hogy biztonságosan benyúlhat a hajlítógép két szorító pofája közé”.

[17] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és az alperes fellebbezési eljárási költségben marasztalását kérte. Előadta, hogy a törvényszék a lefolytatott bizonyítás alapján a tényállást helyesen állapította meg és abból megfelelő, helyes következtetést vont le.

[18] A fellebbezések az alábbi indokok szerint megalapozottak.

[19] Az ítéltábla erre irányuló fellebbezés és az ítélet kötelező hatályon kívül helyezésére okot adó körülmény [a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 379-380. §] hiányában nem érintette az elsőfokú ítéletnek az alperest 3 000 000 forint sérelemdíj erejéig marasztaló, valamint a keresetet a 7 000 000 forintot meghaladó részben elutasító rendelkezését a Pp. 370. § (1) bekezdésére figyelemmel.

[20] Az elsőfokú bíróság az ügy eldöntése szempontjából lényeges bizonyítékokat a Pp. 279. § (1) bekezdése szerint eljárva túlnyomórészt okszerűen értékelve alapvetően helyes tényállást állapított meg, az abból levont következtetésekkel azonban az ítéltábla nem maradéktalanul értett egyet.

[21] A Pp. 44. § (5) bekezdése alapján a nem önálló beavatkozónak minősülő felelősségbiztosító (Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.313/2021/4.) is jogosult volt fellebbezésében az elsőfokú eljárásban még az alperes által is állított felperesi közrehatásra hivatkozni, de tette ezt indokolatlanul, mert közrehatás alapjául az Mt. 167. § (2) bekezdése értelmében csak vétkes munkavállalói magatartás szolgálhat.

[22] A vétkesség szándékosságot vagy gondatlanságot jelent, gondatlan a kötelezettségszegés, ha a munkavállaló nem úgy járt el, ahogy az tőle az adott helyzetben elvárható lett volna, holott tudta vagy tudnia kellett volna, hogy mi a helyes magatartás. (A Munka Törvénykönyve Magyarázata, CompLex Kiadó Jogi és Üzleti Tartalomszolgáltató Kft., Budapest, 2006. 718. o.).

[23] Mármost a perbeli esetben a felperes maradéktalanul eleget tett a neki tanús által elmondott munkavégzési szabályoknak, amikor nem szólt a kezelőnek, hogy „jó”, vagy „rendben”, vagy „mehet”, ugyanis még a lemezt igazította. A beavatkozónak a munkafolyamattal és a gép elindításának alapvető szabályával kapcsolatosan a fellebbezésben írt – és fentebb idézett – elgondolása teljességgel életszerűtlen és iratellenes is (pl. munkabaleseti jegyzőkönyv), hiszen nyilván nem a segédnek kellett kikapkodnia a kezét a kezelő által tetszőleges időpontban elindított hajlítógép szorítópofái közül, hanem elsősorban a kezelő volt az, aki kizárólag akkor indíthatta el a gépet, ha a segéd végzett az igazítással és a válasz-viszontválasz is megtörtént.

[24] Mindezekből okszerűen következik, hogy az ebből a szempontból a munkáltató oldalán értékelhető magatartást tanúsító tanús figyelmetlensége mellett nincs olyan felperesi vétkes magatartás, ami közrehatás megállapítását eredményezhette volna, az ítéltábla tehát egyetért az elsőfokú ítélet [32]-[33] bekezdésében írt indokolással és az abból levont következtetéssel is.

[25] A közrehatás hiányát is szem előtt tartva kellett tehát vizsgálni azt, hogy az elsőfokú ítéletben megállapított sérelemdíj összegének leszállítására van-e jogszerű lehetőség.

[26] A sérelemdíj iránti igény esetén a jogellenesség alapja a személyhez fűződő jog megsértése. A sérelemdíj a személyiségi jogok megsértésének vagyoni elégtétellel történő közvetett kompenzációja és egyben magánjogi büntetése (Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.387/2015/3.).

[27] Ahogy arra a törvényszék is utalt, az Mt. 9. §-a folytán alkalmazandó Ptk. 2:52. § (3) bekezdése szerint a sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire – különösen a

jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására – tekintettel, egy összegben határozza meg.

[28] A jogsértés súlyával kapcsolatos jogirodalmi álláspont szerint a jogsértés súlyának megítélését jelenti, hogy a jogsértő mennyire távolodott el a társadalom által elvárt, elfogadott, de legalábbis tolerált magatartásformától (Fuglinszky Ádám: Kártérítési jog. HVG-ORAC

Lap- és Könyvkiadó Kft. Budapest, 2015. 834. o.).

[29] A perbeli esetben az alperestől (tanústól) elvárt magatartás az lett volna, hogy az általa elmondott alapvető munkavégzési szabályokat betartva – ahogy tette azt aznap addig is – csak akkor indítja el a hajlítógépet, amikor a felperes a lemez illesztését befejezte és ezt a tényt közölte. A perbeli balesethez vezető ezen egyszeri munkáltatói figyelmetlenségen túl ugyanakkor arra nem merült fel adat, hogy az alperes a perbeli balesettel összefüggésben értékelhetően az Mt. 51. § (4) bekezdésében írt alapvető kötelezettségét ne teljesítette volna, így a jogsértés súlyának nem kirívó, az „ismétlődő jelleg” pedig nem állapítható meg.

[30] A felróhatóság mértéke tekintetében a Ptk. 1:4. § (1) bekezdésében írtakból kell kiindulni, mely szerint ha e törvény eltérő követelményt nem támaszt, a polgári jogi viszonyokban úgy kell eljárni, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. E követelményt fogalmazza meg a munkaszerződés teljesítése, így a munkavégzéshez szükséges feltételek biztosítása kapcsán [Mt. 51. § (1) és (4) bekezdés] az Mt. 6. § (1) bekezdése is.

[31] Hangsúlyozandó, hogy a Ptk. 2:52. § (2) bekezdése nem a vétkesség mértéke (szándékosság, súlyos vagy enyhe gondatlanság), hanem a felróhatóság mértéke kifejezést használja. A bíróságnak a felróhatóság mértéke vizsgálatánál nem a szándékosság-gondatlanság koordináta-rendszerében kell gondolkodnia, s nem a helyesnek tűnő jelző (például „alacsony”, „magas”, „rendkívül magas” stb.) megtalálására, hanem annak tartalommal való megtöltésére kell elsősorban koncentrálnia, azaz „az illető konkrét helyzetben általában elvárható magatartás alapján a különös síkját” (Eörsi Gyula: Kötelmi jog. Általános Rész. Nemzeti Tankönyvkiadó, 25. kiadás változatlan utánnomása. Budapest, 2010. 279. o.) kell vizsgálat tárgyává tennie (Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.407/2021/4.).

[32] A felróhatóság mértékének a megítélése nem egyszerűsíthető le a helyes vagy helyesnek vélt jelző/jelzős szerkezet megválasztására, de a káreseményben való közrehatás %-os mértékű kifejezésére sem, az a fogalom konkrét tényállásra vetített tartalommal való megtöltését igényli. A felróhatóság mértékével kapcsolatban az ítéltábla a mérték főnév egyik jelentését hívja fel, amely szerint a mérték „eszmei, erkölcsi megítélés alapja. Szigorú mértékkel mér. / Átlagos követelmény. Megüti a mértéket.” [Juhász József és tsai (szerk.): Magyar értelmező kéziszótár L-Zs. Változatlan utánnomás. Akadémiai Kiadó, Budapest,

2001. 950. o.] azzal, hogy a mérték nemcsak eszmei, erkölcsi, hanem jogi megítélés alapja is lehet (Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.316/2020/4.).

[33] Így az értékelés egyik szempontja lehet, hogy a munkáltató magatartásának a felperesre nézve mivel járó, milyen súlyú következményei voltak, mely körülményeket az elsőfokú bíróság az ítélete [11]-[12] bekezdésében hiánytalanul felsorolt és azok utóbb már nem is voltak vitatottak.

[34] Az ítéltábla a jogsértésnek a felperesre és a környezetre gyakorolt hatásával kapcsolatban kiemeli, hogy e körben továbbra is irányadó és alkalmazandó az ítélkezési gyakorlat által a nem vagyoni kártérítés kapcsán kidolgozott szempontrendszer, amely szerint a személyiséget ért nem vagyoni sérelem kifejeződhet: mozgáskorlátozottságban, egészségromlásban, a test szerveinek működési zavaraiiban (testi változások); személyiségzavarban, pszichikai fájdalomban, kisebbségi vagy megalázottsági érzés kialakulásában, lelki válságban stb. (lelki változások); a személyiséget körülvevő társadalmi-természeti környezetnek a személyiségre hátrányos megváltozásában (környezeti hatások) [Petrik Ferenc: Sérelemdíj. In: Petrik Ferenc (szerk.): Polgári Jog - Kommentár a gyakorlat számára (a 2013. évi V. tv., az új Ptk. kommentárja). I. kötet. Második könyv, harmadik rész. Budapest, 2013. 101. o., Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.256/2019/4., Pf.I.20.301/2019/4.].

[35] A nem vagyoni sérelmek egy részének a jogsértésre visszavezethető bekövetkezését a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvényen (rég Ptk.) alapuló bírói gyakorlat a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (rég Pp.) 163. § (3) bekezdésének első mondatában foglaltakat alkalmazva köztudomású tényként bizonyítottnak fogadja el (BDT2012.2766., BDT2012.2610. és BDT2007.1599. Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.555/2013/4., Szegedi Ítéltábla Pf.I.20.655/2017/4.), a jogalkotó pedig ezt a bírói gyakorlat által kidolgozott ún. köztudomás-doktrínát tulajdonképpen jogszabályi szintre emelte akkor, amikor a Ptk. 2:52. § (2) bekezdésében kimondta, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges.

[36] A sérelemdíjjal szembeni követelmény, hogy az alanyi jognak védelmet nyújtson, egyúttal a jogsértőket visszatartsa a sérelmet okozó magatartástól. A sérelemdíjjal elérni kívánt vagyoni elégtétel tágabb kategória, mint a kompenzáció, mert az a sérelmet szenvedett félben a jogsértő magatartás miatt elszenvedett hiányérzeten, veszteségérzésen túl magában foglalja a jogsértés társadalmi elítélését is (PJD2016.2.). Emellett a sérelemdíj összegének meghatározásakor figyelemmel kell lenni a jogsértés tárgyi súlyára és ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, mert a sérelemdíjban a társadalom rosszallása is kifejezésre kell, hogy jusson, de megfelelő visszatartó erővel is kell bírnia (Fővárosi Ítéltábla I.Pf.20.779/2016/3/II.).

[37] A sérelemdíj megfizetése iránti perekben változatlanul alkalmazandó a nem vagyoni kártérítés ítélkezési gyakorlatában többségivé vált megközelítés, amely szerint azt kell megítélni, hogy a bekövetkezett eredmény adekvát, jogilag releváns oksági kapcsolatban áll-e az alperesnek betudható jogellenes magatartással. Az egységes ítélkezési gyakorlat szerint az ok akkor tekinthető relevánsnak, ha az események rendszerinti lefolyása mellett – az általános tapasztalat szerint – alkalmas az eredmény létrehozására (Kúria Pfv.I.22.201/2017/7. szám, BDT 2013.2841., BDT 2016.3510.; Kúria Pfv.III.20.018/2015/6., Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.030/2012/8., Győri Ítéltábla Pf.II.20.178/2017/4., Szegedi Ítéltábla Pf.I.21.328/2016/3.).

[38] A sérelemdíj összege kapcsán egészségsérelem esetén a káreseménykori értékviszonyok, az egészségsérelem előtti egészségi állapot, a munkaképesség, a károsult életkora, a hátrányok végleges, vagy átmeneti jellege, a jövőben lehetséges pozitív, vagy negatív változások, a családi körülményekben történő változások, beszűkült életlehetőségek, a károsult önellátási képessége értékelendők (Fővárosi Ítéltábla 2.Mf.31.268/2020/8.).

[39] Az ítélkezési gyakorlat egységesítésének biztosítása érdekében ugyanakkor elvárható, hogy közel azonos időszakban bekövetkezett hasonló káresemény által okozott hátrányok után megítélt nem vagyoni kártérítések (sérelemdíjak) összege egymástól kirívóan ne térjen el, azonban a hátrányoknak az egyénre gyakorolt hatása, életének további alakulása függ a személyiségtől, az adott ügy egyedi körülményeitől (Kúria Mfv.I.10.207/2019/5.). A sérelemdíj összegének meghatározásánál tehát figyelemmel kell lenni a bírói gyakorlatra, a más, összehasonlításra alkalmas ügyekben hozott döntésekre is. Ezeket azonban nem lehet automatikusan alapul venni, mert az egyéni körülmények és az egészségkárosodásból származó hátrányok különbsége az, ami alapot adhat az eltérő mértékű kompenzáció megállapítására. Minden eset más és más, nagyon hasonló tényállások mellett is lehetnek olyan különbségek az ügyek között, amelyek eltérő döntés meghozatalát indokolják. Az egyedi ügyekben hozott döntés azonban nem köti a bíróságot (Kúria Pfv.III.21.018/2020/5., Pfv.III.20.279/2018/4.).

[40] Az ítéltábla a sérelemdíj mértékének meghatározásakor figyelemmel volt a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.540/2014/11., a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.761/2016/5. és Pf.21.273/2013/5. számú, még nem vagyoni kártérítés tárgyában hozott, valamint a Kúria Mfv.X.10.052/2021/5., Mfv.X.10.115/2020/7. (BH2021. 143.), Mfv.X.10.153/2020/4., Mfv.I.10.027/2019/9. és a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.21.134/2019/6. számú, már sérelemdíj megfizetésére kötelező döntéseire. Ezek mellett nyomatékos súllyal vette figyelembe két, a közelmúltban hozott döntését.

[41] Az ítéltábla ugyanis egyrészt az Mf.I.50.084/2021/10. számú ítéletben egy 2016. november 25-én történt balesettel összefüggésben, amikor a felperes a szőlőprésgép nyílásba a jobb karjával benyúlt, a présgép viszont lassan ismételten megindult és az abban lévő gerenda a kezét elnyomta és csuklóban olyan erővel szorította az ürítőnyílás szélének, hogy az amputálódott, ezzel pedig a korábbi 25%-os ÖEK 71%-ra emelkedett, a felperes 20%-os mértékű közrehatását megállapítva – károkozaskori értékviszonyok mellett – 7 000 000 forint sérelemdíjat ítelt meg.

[42] Másrészt az Mf.I.50.032/2022/9. számú ítéletben egy 2015. augusztus 3-án bekövetkezett baleset miatt, amikor a felperes működés közben felnyitotta a préskeverő tartályának fedelét, majd a bal kezével belenyúlt a tartályba azért, hogy az annak oldalára felragadt tésztát az ujjával eltávolítsa és ennek során a mozgásban lévő forgópálcikás tengelyek a felperes bal karját a könyökénél leszakították, ezzel pedig nála 66%-os, részben fizikai, részben pszichés eredetű üzemi baleseti egészségkárosodás alakult ki, a felperes 30%-os közrehatását megállapítva – károkozaskori értékviszonyok mellett – a peren kívül megfizetett 750 000 forinton túl 10 000 000 forint sérelemdíjat ítélt meg.

[43] A fentieken túl az ítéltábla hivatkozik a sérülés hasonlósága miatt a Kúria Mfv.I.10.372/2017/3. számú részítéletére is, melyben a felperes 2013. február 13. napján körfűrészgépén leszedő munkatevékenység végzése közben szenvedett balesetet, ami a jobb kéz III-IV-V. ujjának amputációját, a II. ujj kiterjedt ín- és lágyrész sérüléseit okozta és ezzel a felperes baleseti eredetű egészségkárosodása és más betegség hiányában az össz-szervezeti egészségkárosodása 20%, munkaképesség csökkenése 30% mértékű, a baleseti egészségkárosodáson belül a balesettel összefüggésbe hozható pszichés károsodása 5% körüli részegység-károsodást jelentett és a Kúria 2 500 000 forint sérelemdíjat ítélt meg.

[44] Az ítéltábla az előzőekben részletesen kifejtetteket is szem előtt tartva, az ismertetett szempontok alapján, a már megkapott 300 000 forintra és az elsőfokú bíróság ítélelhozatalkori értékviszonyok szerint marasztaló döntésére is figyelemmel – a fellebbezési kérelem korlátait tiszteletben tartva – 3 000 000 forint sérelemdíjat tartott olyannak, mint ami a perbeli jogintézménnyel elérni kívánt valamennyi fentebb írt célnak megfelel.

[45] Mindezekre tekintettel az ítéltábla a Pp. 383. § (2) bekezdés második fordulata szerint eljárva az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezéssel érintett részben megváltoztatta és az alperes által a felperesnek fizetendő sérelemdíj összegét 3 000 000 forintra leszállította.

[46] Ezzel a döntéssel megváltozott az elsőfokú pernyertesség aránya, amely értelemszerűen az elsőfokú perköltség viselésére is kihatott.

[47] A felperes 30%-ban, az alperes 70%-ban lett pernyertes, az ítéltábla pedig a Pp. 83. § (3) bekezdését – figyelemmel a felperes perindítás időpontjára döntően kialakult egészségi állapotára, valamint az előzőekben ismertetett, nyilvánosan elérhető eseti döntésekben megjelenő marasztalási összegekre is – nem látta alkalmazhatónak. Így az összesen 346 825 forint állam által előlegezett költségből és 600 000 forint meg nem fizetett eljárási illetékből az alperes a 30%-os pervesztességére eső 104 048 forint költséget és 180 000 forint eljárási illetéket köteles megfizetni az állam javára a Pp. 83. § (2) bekezdése és a Pp.102. § (1) bekezdése értelmében, míg a fennmaradó 242 777 forint költség és 420 000

forint eljárási illeték a felperest megillető munkavállalói költségkedvezmény miatt az állam terhén marad a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján.

[48] A felek a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (R.) 3. § (2) bekezdés a) pontja alapján számították fel ügyvédi munkadíjból álló perköltségigényüket, ahogy a beavatkozó is, de a R. 4/A. § (1) bekezdésére is utalással. A felek pernyertességükhöz igazodó alapos perköltségigényeik (500 000x30%, azaz 150 000 forint, illetve 500 000x70%, azaz 350 000 forint) összevezetése után a nagyobb részben pervesztes felperes a különbözeti összeget köteles megfizetni az alperesnek a Pp. 82. § (3) bekezdésére is figyelemmel, míg a beavatkozó – alperesi pernyertességhez igazodó – perköltségének (635 000x70%) megfizetésére az ítéltábla a Pp. 90. § (1) és (5) bekezdése alapján kötelezte a felperest.

[49] A 4 000 000 forintos fellebbezési pertárgyértékre figyelemmel az eredménnyel fellebbező alperest a R. 3. § (5) bekezdése alapján 100 000 forint, míg a beavatkozót a R. 4/A. § (1) bekezdésére is tekintettel 127 000 forint felszámított fellebbezési eljárási költség illette meg, melynek megfizetésére a Pp. 83. § (1) bekezdése és a már említett Pp. 90. § (1) és (5) bekezdése alapján kötelezte az ítéltábla a felperest.

[50] A perben a feleket a költségmentesség és a költségfeljegyzési jog polgári és közigazgatási bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 2017. évi CXXVIII. törvény 3. § (1) bekezdés d) pontja alapján megillető tárgyi költségfeljegyzési jogra figyelemmel meg nem fizetett, az illetekekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 46. § (1) bekezdése alapján számított 320 000 forint fellebbezési illeték a felperes munkavállalói költségkedvezménye miatt az állam terhén marad a Pp. 102. § (6) bekezdése értelmében.

[51] Az ítéltábla a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálta el a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján.

Debrecen, 2022. november 18.

Dr. Tass Edina s. k. a tanács elnöke – előadó bíró, Dr. Paulik Andrea s. k. bíró,
Dr. Répássy Árpád s. k. bíró